

Archiv obce Vidžín

1943

Inventář

EL NAD č.: 1054
AP č.: 184

Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková

Plasy 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu	4
III. Archivní charakteristika fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	4
V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky	4

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	5
---	---

Inventární seznam	7
--------------------------	---

Tiráž	9
--------------	---

I. Vývoj původce fondu

Vesnice Vidžín, německy Vitschin, se nachází na stejnojmenném katastrálním území o rozloze 6,97 km²; leží 8 km východně od Teplé v nadmořské výšce 689 metrů. Název osady byl odvozen od osobního jména Viga. Nejstarší doložená písemná zpráva o osadě pochází z roku 1233, kdy byla prodána premonstrátskému klášteru v Teplé. Součástí klášterních statků zůstal Vidžín až do zrušení vrchnostenské správy v roce 1849.

S účinností od 1. ledna 1850 přešla působnost zrušené patrimoniální správy na nově zřízené prvoinstanční úřady politické správy a samosprávu, jejíž základní jednotkou se staly místní (později též politické) obce. Katastrální obec Vidžín se všemi přidělenými místy (Holschickenmühle, Holschickenhäuseln, Neumühle, Neumühlhäuser, Gletschkerhäuseln) se stala samostatnou místní obcí Vidžín. Obec měla zřízené příslušné orgány, obecní úřad, volený obecní výbor (od roku 1919 zastupitelstvo), z jeho středu volené představenstvo (od roku 1919 radu) a představeného neboli starostu.

Politická obec Vidžín s německy mluvícím obyvatelstvem náležela do kraje Chebského, soudního okresu Teplá a politického okresu v letech 1850-1855 Planá u Mariánských Lázní a od roku 1868 Teplá.

Pamětihodností obce je kostel sv. Jakuba pocházející z přelomu 13. a 14. století, od roku 1352 uváděný jako kostel farní. Při faře fungovala farní škola, roku 1870 přeměněná na školu obecnou.

Po podepsání Mnichovské dohody 29. září 1938 zabralo Německo československé pohraničí s německy mluvícím obyvatelstvem. Od 1. října 1938 se tak Vidžín stal součástí Německé říše. V rámci její správní organizace byl začleněn do říšské župy Sudety (Sudetengau), obvodu vládního prezidenta (Regierungsbezirk) Cheb se sídlem v Karlových Varech a územního obvodu úřadu landráta (Landrat) v Teplé. Působnost Obecního úřadu Vidžín byla ukončena po druhé světové válce ustavením místní správní komise.

Vývoj počtu obyvatel a domů v místní obci

Rok	Počet	
	lidí	domů
1850	245	<i>n</i>
1869	333	47
1880	388	57
1890	422	59
1900	377	60
1910	347	61
1921	346	71
1930	305	65
1950	98	44

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti byly po celou dobu fungování obecního úřadu pravděpodobně ukládány vždy u právě úřadujícího starosty. Dochování nepatrného torza původní obecní registratury lze přičíst nezodpovědnému zacházení s německy psanými písemnostmi po skončení druhé světové války, i když k určitým ztrátám docházelo průběžně při manipulaci s nimi i v předcházejících letech, a to zejména při častém stěhování obecního úřadu.

Po ukončení činnosti obecního úřadu jeho registraturu patrně převzala do péče místní správní komise a později Místní národní výbor (MNV) ve Vidžíně. Jak se s písemnostmi dále nakládalo, není známo.

Fond Archiv obce Vidžín tvoří evidenční listy domácností z roku 1943, které byly nalezeny ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích v rozsypu při generální inventuře 17. září 2001.

III. Archivní charakteristika fondu

Protože fond obsahuje jen evidenční listy domácností, je inventarizován do jedné inventární jednotky. Původcem fondu je Obecní úřad Vidžín. Jeho časový rozsah je dán rokem 1943. Fyzický rozsah fondu činí 0,11 bm. Jazykem archiválií je němčina. V souladu s přílohou č. 3 zákona č. 499/2004 Sb. byly archiválie zařazeny do II. kategorie. Fond je možné pokládat po stránce fyzického stavu za nepoškozený a z hlediska úplnosti dochování archiválií za torzovitý.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Vzhledem ke skutečnosti, že fond tvoří jediný typ písemností, a to podle čísla popisného seřazené evidenční listy domácností, je jeho vypovídací hodnota minimální a omezená pouze na období druhé světové války.

V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky

Fond Archiv obce Vidžín 1943 uspořádala a pomůcku sestavila v červnu 2006 Kateřina Nová. Úvod k inventáři napsali v lednu 2008 Kateřina Nová, archivářka, a Petr Hubka, ředitel Státního okresního archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Čistopis pomůcky v únoru 2009 vyhotovila Zuzana Kliková.

Plasy 3. března 2009

Petr Hubka, Kateřina Nová, Zuzana Kliková

Přílohy:

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury:

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt*. Sechster Band. *Pilsner Kreis*. Prag, 1838.

DUNDERA, J. A. *Království České, staticky-polohopisně popsané*. Praha, 1845.

PALACKÝ, František. *Popis království Českého*. Praha, 1848.

Handbuch der mit a. h. Entschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen mit zugleichem Berücksichtigung der mit a. h. Entschliessung vom 4. August 1849 genehmigten politischen Eintheilung. Prag, 1850.

Zevrubný popis rozdělení země království Českého. [Praha], [1854].

Verzeichniss der Orts-gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, [1862].

Seznam míst v království Českém. Praha, 1872.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1886.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1893.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1907.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1913.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1934.

Seznam obcí a okresů republiky Česko-slovenské, které byly připojeny k Německu, Maďarsku a Polsku (stav ke dni 28. listopadu 1938). Praha, 1938.

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida, [1939].

Die Gemeinden des Reichsgaues Sudetenland. Warnsdorf, 1941.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Praha, 1978.

UHLÍŘ, Josef. *Obecní zřízení a řád volení v obcích pro království České*. Praha, 1915.

JOACHIM, Václav. *Řád volení v obcích s prováděcími nařízeními a novela k obecním zřízením*. Praha, 1919.

WEYR, František. *Řád volení do obcí*. Brno, 1920.

KAŇÁK, Josef. *Základy správy obecní, správní příručka českých zemí*. Kutná Hora, 1927.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha, 1931.

KYPR, O. *Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha, 1933.

MACKOVÁ, Marie. K úřadování a spisovněm obcí a měst, které od 1. října 1938 náležely pod říšskoněmeckou správu. *Archivní časopis*, roč. 49, rok 1999, č. 4, s. 235–240.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

CAIS, Petr. Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1850 – 1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí). *Archivní časopis*, 2006, roč. 56, č. 4, s. 249–285.

EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928 – 1948. *Paginae historie: sborník Národního archivu*, Praha, 2006, roč. 14, s. 483–546.

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
I. Spisový materiál			
1	Evidenční listy domácností	1943	N 1

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Vidžín
Časové rozmezí:	1943
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 karton)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,11 (karton – 0,11 bm)
Stav ke dni:	3. 3. 2009
Zpracovatel fondu:	Kateřina Nová
Zpracovatelé archivní pomůcky:	Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková
Počet stran:	9
Počet exemplářů:	4
Schválila:	Martina Matušková
	dne 3. 3. 2009 – č. j. SOAP/060-119/2009